

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

2019-05-20
Dnr 2019:1713
1 (3)

Yttrande över betänkandet *Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83)*

(Utbildningsdepartementets dnr U2018/04684/UF)

Sammanfattning

Skolinspektionen tillstyrker utredningens förslag om att myndigheter, som huvudregel, ska använda sig av auktoriserade tolkar i talade språk och att barn inte ska användas som tolkar.

Skolinspektionen vill dock lyfta några aspekter kring hur det föreslagna förbudet mot att använda barn som tolkar påverkar skolhuvudmän inom skolväsendet. Redan idag är regelverket kring tolkning inom skolväsendet inte likvärdigt då enskilda huvudmän, till skillnad mot offentliga huvudmän, inte har en skyldighet att följa förvaltningslagens bestämmelse om att anlita tolk vid behov. Inte heller det föreslagna förbudet mot att använda barn som tolkar kommer att gälla för enskilda huvudmän, utan endast för offentliga skolhuvudmän. Den nuvarande bestämmelsen och den föreslagna bestämmelsen om tolkning i förvaltningslagen gäller vidare endast ärendehandläggning, varför det inte är tydligt vad som gäller vid t.ex utvecklingssamtal och föräldramöten. Det kan övervägas om det, vad gäller skolverksamhet, bör införas en reglering i skolförfattningarna angående vad som ska gälla för skolhuvudmän vad avser tolkning i skolverksamhet.

Den föreslagna tolklagen är utformad så att den även kommer att omfatta statliga huvudmän inom skolväsendet. Om det inte varit avsikten att tolklagen ska gälla inom skolväsendet finns anledning att se över hur detta kan förtydligas i tolklagen.

Vad utredningens förslag innebär för Skolinspektionen

Skolinspektionen ställer sig positiv till och tillstyrker utredningens förslag om att myndigheter, som huvudregel, ska använda sig av auktoriserade tolkar i talade språk och att barn inte ska användas som tolkar.

Skolinspektionen bedömer att förslaget inte kommer att få stora ekonomiska konsekvenser för myndigheten, eftersom Skolinspektionen idag inte anlitar tolkar i talade språk i omfattande utsträckning.

Beslut

2019-05-20
Dnr 2019:1713
2 (3)

Vad utredningens förslag innebär för skolhuvudmännen

Skolinspektionen anser, som ovan framgått, att det är bra att det i princip blir förbjudet att använda barn som tolkar. Skolinspektionen vill dock lyfta några aspekter kring vad utredningens förslag kommer att innebära för skolhuvudmännen inom skolväsendet.

Förbudet mot att anlita barn som tolkar kommer inte att gälla lika för alla skolhuvudmän

Som framgår av utredningen förekommer det att barn används som tolkar i skolan även om omfattningen inte är helt klarlagd samt att detta medför i huvudsak negativa konsekvenser för barnen. Utredningens föreslagna förbud mot att barn används som tolkar kommer dock inte att gälla lika för samtliga skolor och huvudmän inom skolväsendet. Förslaget kommer nämligen inte att omfatta enskilda huvudmän och fristående skolor.

I 29 kap. 10 § skollagen anges vilka bestämmelser i förvaltningslagen som är tillämpliga på enskilda huvudmän. I denna bestämmelse hänvisas inte till 13 § förvaltningslagen som rör tolk. Eftersom 29 kap. 10 § skollagen inte hänvisar till 13 § förvaltningslagen innebär detta att enskilda huvudmän inte måste anlita tolk vid ärendehandläggning då behov av tolk finns i dagsläget; till skillnad från övriga skolhuvudmän. Eftersom utredningen inte har föreslagit att en hänvisning till 13-13 a § förvaltningslagen ska införas i skollagen kommer detta gälla även fortsättningsvis och därtill kommer inte heller det av utredningen föreslagna förbudet att anlita barn som tolkar gälla för enskilda huvudmän och fristående skolor.

Kommunala och statliga huvudmän samt landsting kommer dock även fortsatt att ha en skyldighet att anlita tolkar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta tillvara sin rätt vid ärendehandläggning och om utredningens förslag genomförs kommer det även vara förbjudet för dessa huvudmän att låta barn vara tolkar vid ärendehandläggning i skolor som drivs av dessa huvudmän.

Förbudet mot att anlita barntolk kommer enbart att gälla vid ärendehandläggning

Utredningens förslag innebär att det endast är vid ärendehandläggning som förbudet mot barntolkning kommer att gälla varför det inte är tydligt vad som gäller vid t.ex utvecklingssamtal, föräldramöten eller övriga samtal mellan vårdnadshavare, elev och skola.

Med utgångspunkt i ovanstående kan det övervägas om det bör införas reglering i skolförfattningarna angående vad som ska gälla för skolhuvudmän vad avser tolkning i skolverksamhet.

Den föreslagna tolklagen

Den i utredningen föreslagna tolklagen är utformad att gälla för statliga myndigheter. Staten är huvudman för sameskolan och specialskolan. Därmed kommer även statliga skolhuvudmän att omfattas av tolklagen vid anlitande av tolk inom sameskolan och till viss del i specialskolan. Tolklagen kommer dock inte att vara tillämplig på enskilda och

2019-05-20
Dnr 2019:1713
3 (3)

kommunala huvudmän eller landsting som är skolhuvudmän. Om det inte varit avsikten att tolklagen ska gälla inom skolväsendet bör detta förtydligas i tolklagen.

Christina Ridderman Karlsson
Chefsjurist

Cindra Klingspor Lindblom
Föredragande jurist